

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 július 17.

13. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Rejtett név: Tövis. — Földrajzi kérdés: Mammuth-barlang, Amerikában. 223 folyosója van és 240 km. hosszú. — Képrejtvény: Tékozlónak Dárius kínese is kevés.

Helyesen fejtették meg: Weisz Sándor és Fülöp, Hollós Kornél, Milutinovits Corinna, Licht Zoltán, Lőrincz Ferenc és Dezső, Topscher Béla, Julius Lipót, Radó István, ifj. Kerner György, Havas Ernő, Nord Frigyes, Reitzer Miklós, Czilli Jenő, Labancz Ernő, Vértessy Ferenc, Szabó Gyula, Sámson Lajos, Kiss József, Mosonyi Róbert, Havas Péter, Szemző István, Szarvady Jenő, ifj. Borsai Miklós, Salamon Samu, ifj. Golián Pál, Wolf Ernő, Nádas Béla és Gyula, Bagossi Jenő, Tarján Károly, Hauschild Béla, Karscsy József, Ujházy Pál, Rákos Gusztáv, Mandel Béla, Vajteczky István, Halmi Manó, Falusi Lajos, Kovách László, Baranyi Kálmán, Somlyó István, Rosenzweig Henrik, Rácz Sándor.

A kitzőtt könyvjutalmat (Baksay Sándor: Dáma) Czilli Jenő lugosi előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

K. P. (Pozsony). 1. A javító-vizsgálatra augusztus utolsó napjaiban kell jelentkeznie. 2. Aki három tárgyból bukott meg, az nem tehet pótvizsgát. 3. A nyelvtan egyedül nem elegendő; a szabályoknak gyakorlati alkalmazását is meg kell tanulnia, kis jártasságot kell szereznie a fordításban s így azután majd nem lesz baj a fődolog természetesen az erős akarat s a kitartó munkásság. — **V. P.** (Félegyháza). Az el nem éghető házakról legközelebbi számunkban hozunk egy cikket. Abban megtalálja kérdésére a feleletet. — **F-I L.** (Budapest). 1. Bizonyítványodat elolvastuk; meg is lettünk volna vele elégedve, de a történelemből, kiváltképpen a magyar történelemből még sem illik kettőt haza hozni. Reméljük, hogy a negyedik osztályban kiköszörülőd a csorbát. 2. Igen helyesen cselekszel, ha tanítóddal bebarangolod Budapest környékét. Sok szép vidéket láthatsz s sokat is tanulhatsz az ilyen szórakoztató kirándulások alkalmával. 3. Azt a könyvet ne olvasd el. Nem neked való. — **B. Cs.** (Miskolc). 1. Az a szám elfogyott. 2. Hétfőn délelőtt 9—10 óra között a szerkesztőségben. 3. Andrassy-út 10. sz. — **V. Gy.** (Kecskemét). Szolnok várát Nyáry Lőrinc adta át a törököknek. A vár két részből állott: egy felsőből és egy alsóból; a kettőt a Zagyva választotta el egymástól. Bővebb felvilágosítást szívesen ad Herendi József, szolnok-megyei főlevéltáros úr. — **K-sz. S.** 1. Feleki László

budapesti előfizetők címére (Andrassy-út 45., II.) írjon; ő szívesen levelez magával. 2. Acsády Ignác két kötetes magyar történetét ajánljuk, mely mostanában jelent meg. — **K. B.** (Tapolca). Fazekas Mihály „Ludas Matyi”-jának forrásaira még nem tud az irodalomtörténet egészen szabatosan rámutatni; valószínűleg egy francia népkönyvből merítette meséjét Fazekas. E tárgyról különben igen szép értekezést írt Tóth Rezső dr. a Régi Magyar Könyvtár egyik füzetében. Fazekas Mihály összes költői műveit megrendelheti a Franklin-Társulattól. Ára 2 korona. — **K. K.** (Szászrégen). 1. A könyvet elküldjük. 2. Ha Budapestre jön, szívesen látjuk szerkesztőségünkben. 3. Hétfőn délelőtt 9—10 óra között. — **K. M. és F. G.** (Abbazia). 1. Szívesen halljuk, hogy kellemesen töltitek el a szünidőt. 2. Ajánljuk Beöthy Nagy Képes Irodalomtörténetét s Simonyi-Balassa Tízetes Magyar Nyelvtanát. — **F. B.** (Gmunden). 1. Rejtvényeid nem közölhetők. 2. A címszalagot kijavítottuk. — **Planzi.** (Miskolc). 1. A lapot utánad küldjük. 2. Örömmel halljuk, hogy a jutalomkönyv megnyerte tetszésedet. 3. Nézd meg a diósgyőri várat, a vasgyárat, menj fel az Avásra, járd be a környéket, mert az a hely hazánk egyik legszebb vidéke. 4. A kiadóhivatalk megkeresi azokat a számokat. — **T. L.** (Paks). A Nemzeti Színházban nyáron nincsenek előadások. — **B. Gy.** (Szolnok). Pótlétségit Kecskeméten kell tennie. — **Cs. D.** (Alkenyér). Nem ajánljuk a focit; van annál sokkal szebb és testedzőbb sport is. A files labda vagy a longa meta is igen érdekes játékok s bizonyára sokkal ésszerűbbek, mint a focit. — **L. E.** (Aba). 1. Nem volt báró. 2. Mindkettő helyes. — **K. I.** (Budapest). 1. A közlésre szánt rejtvények mindenikét külön darab papírosra kell leírni. A megfejtést is közölni kell. 2. Történelmi kérdésed nem közölhető. — **I. L.** (Pancsova). Levelek továbbítására nem vállalkozhatunk. Olyan nevű előfizetők különben sincs.

VAS GEREBEN ÉLETE

IRTA BARABAS ABEL

— Ára füzve 4 korona. —
Diszkötésben 5 kor. 60 fillér.

VAS ÖSSZEJYJTOTT GEREBEN munkái

Havi részletfizetésre is kaphatók.
13 kötet füzve 52 korona.
Egyöntetű díszes kötésben 72 korona 80 fillér. Egy-egy kötet füzve 4 kor. Diszkötésben K 5,60

Teljes jegyzékkel készséggel szolgálunk.

Kap-hatók: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésben

Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21.

és minden könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELÉLŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

UARDÁ.

Történelmi regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes. 16

XXIV.

Paaker azt hiszi, hogy őt szeretik.

Ez a nevezetes nap nemcsak a Halottak városa lakóinak szerzett váratlan meglepetéseket, hanem a Nilus másik partján lakóknak is.

Katuti az álmatlanul töltött éjszaka után igen korán kelt fel. Néfert este későn jött haza s midőn anyja kérdőre vonta, azt felelte, hogy Bent-Anat tartóztatta, homlokát búcsúcsókra nyújtván, hálószobájába ment.

Az özvegynek eszébe jutott, hogy Nemu egy titokról mesélt, amely Paaker a helytartó hatalmába keritheti. Megparancsolta Nemunak, hogy mondja el neki azt a titkot. A törpe eleinte vonakodott, mert aggódott anyja miatt, végre azonban őszintén vallott. Elmesélte, hogy Paaker bűvös italt adott Néfertnek s a bűvös ital másik felét ezután szándékozik Néferttel megitatni, így akarja Ména feleségének a vonzalmát megnyerni.

Katuti ezt a hírt most már nem megdöbbenéssel fogadta, hanem azt kérdezte a törpétől, hogy annak a bűvös italnak van-e hatása.

— Van, de csak úgy, ha a másik felét is megissza, Néfert eddig csak az első felét vette be.

Katuti nem tudott aludni. Ezer gonosz sejtélem, félelem, aggodalom gyötörte. Gondolt Ména hűtlenségére, fiának a helyzetére, a maga nagyralátó terveire. Mihelyt megvirradt, a házi kápolnába sietett, áldozott férje Osiris-szobra előtt, azután a templomba hajtatott, ott buzgón imádkozott. Mikor onnan haza jött, leányát még nem

találta a nyitott csarnokban, ahol rendszeren reggelizni szokott.

Katutinak egyedül kellett a reggelit elköltenie. Egy asztalkendővel letakarta Néfert reggelijét: a kalácsot és az ezüst findzsában levő bort s bement leánya hálószobájába.

A hálószoba üres volt. Katuti megijedt. A rabnő jelentette, hogy Néfert elment a templomba.

Megkönnyebbülten lélegzett fel s a verandára sietett, hogy unokaöccsét, Paakert fogadja. A király úti marsallja két óriási virágcsokrot hozott s elhozta kedves kutyáját is, az óriási vérebet. Az egyik csokrot — úgymond — Néfertnek hozta, a másikat Katutinak szánta.

Katuti különösebb érdeklődéssel nézett Paakerre, mióta a bűvös ital történetét hallotta.

Eddig úgy nézte Paakert, mint csekély észbeli tehetségű embert, akire az ember bizonyos szánalommal néz, de most erős akaratú, szívós és kitartó jellemnek tekintette, akit Néfert iránt érezett vonzalma hőssé avatott az ő szemében. Férfiú, aki barátainak megszabadítója, ellenségének irgalmat nem ismerő üldözője tud lenni.

Paaker elmesélte, hogy nemsokára neki is Sziriába kell mennie s míg beszélt, gyakrabban nyúlt akaratlanul övéhez, mintha valamit keresett volna. Katutinak éles szeme Paakernek minden mozdulatát figyelemmel kísérte s észrevette, hogy az övben Paaker azt a kis alabastromüvegecskét rejtegeti, melyben bizonyára a bűvös ital van.

Katuti megrezsent és elsápadt. Paaker észrevette nagynénje arcának az színe változását s résztvevően kérdezé:

— Neked valami bajod van? Ména hermonthiszi ménésének a felügyelője nálad volt talán?

Nem? Tegnap nálam járt és jelentkezett, hogy csapatomba áll önként. Téged nem szeret, mióta egy-két pompás mént eladattál a ménesből. A legszebbeket én vettem meg. Gyönyörű állatok! El akar menni az urához, hogy — amint ő mondja — «szemeit felnyissa». Ül le, néném, igen gyöngének látszol.

Katuti erőltetve mosolygott s félig kedvetlen, félig résztvevő hangon így szólt:

— A vén bolond azt hiszi, hogy egy-két paripától függ az ember boldogsága. Elviszed őt magaddal? Ména szemeit akarja felnyitni? Hiszen még senki sem zárta le Ména szemeit!

Ez utóbbi szavakat Katuti halkán ejtette ki, szemeit a földre szegezte. Paaker is a földre nézett és hallgatott; nemsokára összeszedte magát s így szólott:

— Ha Néfert még sokáig késik, elmegyek —

— Nem, nem! Csak maradj! — vágott közbe az özvegy. — Szeretne téged látni, mindjárt haza fog jönni. Lásd, itt van a reggelije is. — Így szólott s levette az asztalkendőt a Néfert reggelijéről. Az ezüst findzsát, melyben a bor volt, fölemelte, aztán újra letette az asztalra, hanem a takaró ruhácskát a kezében felejtette.

— Egy pillanatra itt hagylak téged; meg-nézem, vajjon Néfert nem érkezett-e haza.

Alig hogy Katuti kiment, Paaker elővette övéből az alabastrom-üveget s annak tartalmát a Néfert borába öntötte. Színültig megtelt az.

Néhány pillanat múlva haza érkezett Néfert s anyjával együtt a verandába jött.

Már messziről kezét nyújtotta Paakernek, megszorította Paaker jobbát, kezét sokáig ott felejtette a Paaker kezében; szava nyájas, kedves volt, dicsérte hűségét és nagylelkűségét.

Azután leült az asztalhoz, kérte Paakert, hogy üljön ő is oda, tört egy darabkát a kalácsból s tudakozódott Szetkhen hogyléte felől.

Katuti és Paaker a fiatal nő minden mozdulát szivdobogva figyelték.

Most poharához nyúlt, ajkához emelte, aztán ismét letette, hogy Paakernek arra a kérdésére megfelelően, hogy miért reggelizik ilyen későn.

— Eddig nagy álomszuszek voltam, de ma korán keltem fel s a templomba mentem, hogy imádkozzam. Tudjátok, hogy mi történt Amonszennt kosával. Szörnyű egy szerencsétlenség! A papok nagyon izgatottak voltak, a nemes Bek en Chunsu maga fogadott engem s megfejtette álmomat. Nagyon megkönnyebbültem s jó kedvem van.

— S mindez nélkülem történt! — mondá Katuti gyöngéd szemrehányással.

— Nem akartalak téged háborgatni, — viszonzá Néfert. — Különben is reggelenként nem szoktál engem magaddal vinni a városba vagy a templomba.

Ismét kezébe vette a poharat, bele nézett a borba s anélkül, hogy ivott volna, megjegyzé:

— Elmondjam neked, Paaker, hogy mit álmodtam? Nagyon különös egy álom volt.

Az úti marsallnak a nagy izgatottságtól még a lélegzete is elakadt. Kérte, hogy mesélje el álmát.

— Képzeld csak, — kezdé Néfert s a boros poharat az asztalon ide-oda csúsztatta, úgy, hogy néhány csepp kicsordult belőle, — képzeld csak, Paaker, a tömjénfáról álmodtam, melyet apád Puntból hozott nekem, mikor még kis gyermek voltam. Ott áll most is a nagy eseberben. Szépen megnőtt azóta. Nines kedvesebb fám az egész kertben, mert mindig a te feledhetetlen atyádra emlékeztet, aki engem oly nagyon szeretett.

Paaker bólintott a fejével.

Néfert ránézett, félbeszakította az elbeszélést s mondá:

— Kezd erősen meleg lenni. Nem innál egy pohár bort vagy vizet?

E szavakkal fölemelte poharát s félig kiürítette. Összeborzadt utána, szép arcán furcsa mosoly vonult át s Katutához fordulva így szólott:

— Milyen savanyú ma ez a bor! Kóstold csak meg, anyám!

Az özvegy kezébe vette az ezüst poharat, ajkához érintette, de nem ivott belőle. Szeme reá szegeződött Paakerre, ajka szélén pedig különös mosoly játszott; az úti marsall zavartan meredt reá.

— Az én borom édesebb volt, de a savanyú jobban hűti a forróságot.

— Igazad van, — mondá Ména felesége s fenéig kiürítette a poharat.

— De hadd folytassam az álmom elmesélését. No hát, láttam azt a tömjénfát, melyet apád ajándékozott nekem, egészen tisztán, világosan láttam, még az illatát is éreztem, bár az álomjós azt mondotta, hogy ez képtelenség, már álmában az ember nem érezhet semmi szagot. Csodálkozva közeledtem a gyönyörű fához. Ekkor láthatatlan kezek száz meg száz fejszével neki estek a fának s egyik ágat a másik után vágták

le róla, végre a törzs is a földre hullott. Azt hiszitek, hogy szomorú voltam? Szó sincs róla! Ellenkezőleg, gyönyörködtem a fejszék villogásában és csapkodásában. Mikor aztán csak a gyökere maradt meg a fának, az jutott eszembe, hogy új életre fogom kelteni. Gyöngé karomba bizonyú erő költözött, vizet hordottam, sok-sok vizet a tóból, öntöztem a gyökert, amíg csak erőmtől kitelt s ime, a gyökér rügyezni kezdett, kibontakozott egy levél, az új ágacska csodagyorsasággal nőtt-nőtt, törzs lett belőle, a törzsből a szemem láttára ágak nyúltak ki, az ágak levéldiszt öltöttek; fehér, vörös, kék virágok felseleztek, jött egy esomó énekes madár, a fa koronája megtelt velök és elkezdettek szépen énekelni. Az én szívemben a madarak dala visszhangra kelt s én újjongtam, boldog voltam, mert éreztem, hogy nélkülem az a fa meghalt volna.

— Szép álom! — mondá Katuti. — Emlékeztet engem gyermekkorodra, mikor félejszakákon át tarka álmokat szöve félig ébren valál. Miképpen fejtette meg a jós?

— Ígért nekem egyet-mást, — viszonzá Néfert. — Biztosított engem arról, hogy az osztályrészemül rendelt boldogság erőszakos támadások után éppen úgy életre kel, mint az álombeli tömjénfa.

— Paaker atyja ajándékozta neked a tömjénfát, úgy-e? — kérde Katuti s fölkel az asztal mellől s elhagyta a verandát.

— Atyám hozta neked messze keletről, — mondá Paaker, mintegy válaszul az özvegy kérdésére.

— Éppen ez az, aminek én olyan nagyon örvendek, — viszonzá Néfert. — Mert én a te apádat úgy szerettem, mint ahogy az ember csak a tulajdon édes apját szeretheti. Emlékszel-e, mikor a tóban felfordult esolnakunk s te engem a vízből kimentettél? Soha sem fogom azt a szemet elfelejteni, mellyel a dicső férfit engem akkor nézett. Okosabb, hűségesebb szemet azóta sem láttam.

— Apám jó volt és szeretett téged.

— És én olyan boldog vagyok, hogy most már együtt lehetünk s beszélgethetünk róla. A harag kiszállott a szívedből, azt, ami szívedet nyomta, elfeledted. Csak most tudom, hogy milyen jó vagy te. A szívem tele van hálával amiatt, hogy minden jót és szépet, ami gyermekkoromat megaranyozta, neked és a tiednek köszönhetek. Nézd a kutyádat, hogy simúl hozzám, mintha

azt akarná mondani, hogy ő sem felejtett el engem.

— Mi mindnyájan szeretünk téged.

— És milyen szép volt a ti kertetek! Ezt a csokrot, melyet hoztál, vízbe fogom tenni s úgy tekintem, mintha boldog gyermekkorom édes fészkeinek üdvözléte volna. Ott gondtalanul játszhattam és álmodozhattam.

Paaker megragadta Néfert kezét és csókokkal borította el. E pillanatban Nemu sietett a verandára s jelentette, hogy Bent-Anat hercegnő jött látogatóba.

Paaker sietve búcsúzott és távozott.

És Paaker azt hitte, hogy Néfert szíve immár az övé. Hálával gondolt a vén Hektre. Aranyat fog neki adni. Anihoz, a helytartóhoz hajtott, hogy Szíriába való küldetését szorgalmazza. Most már egy a cél: ő vagy Ména.

XXV.

A frigyestársak.

Bent-Anat királyi méltósággal adta tudtára az özvegynek elhatározását, hogy leányát társalkodónővé teszi s magához veszi a királyi palotába. Ennek még a mai nap folyamán kell megtörténnie.

Ily hangon még nem beszélt Katutival s a velezemben szokásos bizalmas viselkedésről is megfeledkezett.

— Néfert bepanaszolt engem a hercegnőnél, — gondolta magában — s nem tart méltónak előbbi nyájas, barátságos jóságára.

Sértve érezte magát, aggodalom is szállotta meg, fájt is neki, hogy leányától elszakítják. Őszinte volt könyje s hangja reszketett, midőn így szólott:

— Életem jobbik felét követeled tőlem; de te parancsolsz s nekem engedelmeknek kell.

Bent-Anat büszkén intett a kezével, mintha megerősíteni akarta volna azt, amit az özvegy mondott; Néfert azonban oda sietett anyjához, megölelte és sirt, hosszasan sirt.

A hercegnő is elérzékenyült, midőn Katuti végre hozzá vezette leányát s egy búcsúcsókot nyomott homlokára.

Bent-Anat megfogta Néfert kezét s az özvegynek tudtára adta, hogy el fogja küldeni a szolgákat s azok majd átviszik a palotába Néfert ruháit és ékszereit.

— Ne feledd itt anyám a dobozban levő száraz virágokat, az isten-szobrocskákat és amulettet, — kérte Néfert. — Szeretném, ha a töm-

jénfát is elküldenéd, melyet nagybátyám ajándékozott nekem.

Fehér macskája a földön játszott azzal a virágcsokorral, melyet Paaker hozott neki. Néfert fölvetta a földről a macskát s fejét megcsókolta.

— Hozd el a macskát is, — mondá a hercegnő. — Legkedvesebb játékszered volt.

— Nem viszem el, — mondá Néfert elpirulva.

A hercegnő megértette s kezét megszorította. Aztán Nemura, a törpére mutatott:

— A törpe is a tied. Kívánod, hogy ő is kövessen?

— Anyámnak ajándékozom, — mondá Néfert s túrta, hogy a kis idétlen megcsókolja a ruhája szegélyét, aztán még egyszer megölelte anyját s a hercegnővel elhagyta a kertet.

RÓZSÁKAT TARTOTT A KEZÉBEN.

Mihelyt Katuti magára maradt, a házi kápolnába sietett, hol az ő őseinek képei külön voltak a Ména őseiétől. Férje szobra előtt térdre borult, sirt is, hálálkodott is.

A leányától való elválás fájt ugyan neki, de mégis megkönnyebbülten érezte magát, mintha nehéz kő hengeredett volna le a szívéből. Most már nem nyugozta le az a félelem, mely a fiától kapott levél óta mindenütt üldözte. Nyugodtan és tisztán tudott gondolkodni. Meghánnya-vetette, hogy mik a legsürgősebb teendők az Ani ügyében.

Belátta, hogy itt a cselekvés ideje. Bátorságra és gyors cselekvésre lesz szükség.

Midőn a királyi rabszolgák megérkeztek, intézkedett, hogy minden holmit gondosan csomagoljanak össze s ne maradjon semmi ott, ami leányának kedves. Majd a törpét Anihoz menesz-

tette s kéréte, hogy tisztelje meg őt látogatásával. Mielőtt azonban Nemu a Ména-ház küszöbén átlépett volna, már ott állott a helytartó kocsija a kapu előtt.

Katuti fel és alá sétált fejedelmi vendégével a kertben. Elmesélte neki, hogy Bent-Anat elvitte tőle Néfertet s tudatta vele legújabbán kifőzött terveit és szándékát.

— Egy férfiú lelke költözött beléd, — mondá Ani. — Ezúttal nem hasztalanul sürgetsz engem. Améni tette készen vár, Paaker gyűjti a seregét; holnap még jelen akar lenni a Thales ünnepén s holnapután indul Szíriába.

— Nálad volt? — kérde Katuti.

— Innen jött hozzám, — viszonzá Ani. — Égett az arca, a legvakmerőbb cselekedetre készen, pedig sejtelve sincsen arról, hogy a marokban tartom őt.

Ezekről beszélgetve léptek a verandába, hol egy bokor mögé rejtőzve hallgatózott Nemu. Leültek az asztal mellé s Ani megkérdezte Katutitól, hogy vajjon a törpe elmondta-e neki a boszorkány titkát. Katuti tetette magát, mintha nem tudna semmit, végig hallgatta a bűvös ital történetét, játszotta a megbotránczó anyát, még pedig nagyon ügyesen. A helytartó sietett őt megnyugtatni, hogy a bűvös italnak semmi bűvös ereje nincsen, de az özvegy felkiáltott:

— Most már értem, csak most tudom megmagyarázni leányom viselkedését. Paaker ma reggel Néfert borába öntötte a bűvös italt, mert mielőtt megitta, egészen megváltozott. Paakerhez intézett szavai gyöngédek voltak s így a Paaker készsége ajánlkozása abból a hitéből sarjadt, hogy vakon bizik Néfert vonzalmában. A boszorkány bűvös itala hatott.

— Mégis vannak tehát olyan italok, — jegyzé meg Ani eltűnődve. — Csakhogy valószínűleg az ifjakra hatnak. Ha én olyan fiatal volnék, mint Paaker! Mondd csak Katuti, te minden teremtet asszony között a legokosabb, miért bánt az engem, hogy Bent-Anat visszautasított?

— Beszélte Bent-Anattal?

— Elmondotta ugyanazt, amit veled már előbb izent.

— Miféle okát adta a visszautasításnak? — kérde az özvegy.

— Okát? Mintha annak a büszke leánynak szüksége volna, hogy ürügyet használjon fel! Fenséges, büszke egy teremtés ő, hozzá képest mi szánandóan törpék vagyunk. Az én ereimben Thutmesz vére csörgedez s ha az élet meg is

tanított arra, hogy hátamat meggörbítsem, fáj nekem ez mindannyiszor. Soha sem voltam megelégedett, mindig több voltam, mint aminek lennem kellett; hogy belső elégedetlenségemet elrejtsem, mindig mosolygok. Arcomon álarcot hordok, szolgálja vagyok annak, akinek én hitem szerint ura gyanánt születtem; gyűlölöm Ramzeszt, aki engem, őszintén-e vagy nem, testvérenek nevez. Én pedig játszom a trón oszlopának szerepét, holott titokban aláknázom. Egész életem a hazugságok láncolata —

— De igazsággá fog változni, — szakítá félbe Katuti, — mielőtt az istenek úgy akarják, hogy azzá légy, ami vagy: ez ország jogszerűen való királya.

— Csodálatos! — jegyzé meg Ani. — Csaknem ugyanezekkel a szavakkal s ugyanezt mondta ma nekem Améni is. A papok és asszonyok okossága nagyon hasonlít egymáshoz; hasonló fegyverekkel harcoltok.

— Ócsárlás vagy dicséret akar ez lenni? — kérde az özvegy. — Tehetetlenek bizonyára nem vagyunk s úgy hiszem, frigyestársaknak —

— Úgy van, — mondá mosolyogva Ani, — nem foly ebben az országban sem a fájdalomnak, sem az örömeinek egy könyve sem, amelynek tulajdonképpen vagy egy pap, vagy egy nő nem volna az okozója. Annak is, hogy én ráadtam a fejem erre a mi dolgunkra, te voltál és vagy az oka. Néhány órával ezelőtt minden tervemet halomra dönthette volna Bent-Anat, ha *nem* helyett *igen*-nel felel.

— De nekünk asszonyoknak nemcsak érenyeink, hanem gyarlóságaink is vannak; legfőbb gyarlóságunk a kíváncsiság. Nagyon szeretném tudni, hogy Bent-Anat mit mondott neked.

— Nos hát korán reggel bocsatott a színe elé. Éppen a templomból jött, rózsákat tartott a kezében, ő maga frisebb, szebb, büszkébb volt a világ minden rózsájánál. Elkezdtem, hogy megkérjem a kezét, ő szavamba vágott: nemes lelkű férfiúnak és érdemes kérőnek nevezett —

— Aztán következett a *de*, — szakítá félbe Katuti.

— Nem a *de* következett, — folytatá Ani, — hanem a leghatározottabb *nem*. Kérdeztem, hogy miért utasít vissza. Ő kért engem, hogy elégedjem meg a *nem*-mel. De én unszoltam s ekkor büszke méltósággal kijelentette, hogy ő mást szeret. Meg akartam tudni, hogy ki az a boldog, de a hercegnő ridegen kijelentette, hogy nem mondja meg. A vérem felforr. Most már nem

kell engem többé ösztökélned, az ingadozó Aniból vakmerő és előretörő férfiú lett. Az istenek is segítségemre jöttek. A palotába visszatérve Améni és Paaker jelentkeztek nálam. Mindkettő a mi emberünk; Améni a papok támogatását ajánlotta fel, Paaker sereggel készül Szíriába; az etióp-földre küldött seregünk diadalmasan tér vissza holnap Thébébe, hogy részt vegyen a Thales ünnepén. Azután északra küldjük s megkérjük velök az erődítményeket Memphis őrségét, mely Ramzeszhez hű, elküldjük Nubiába s

«BOCSÁSS MEG, URAM!»

helyébe a mi embereinket állítjuk. Thébe lakóival elbánnak majd a papok. Améni holnap felvilágosítja a népet arról, hogy ki az igazi király. Ramzesz gyermekei nem vehetnek részt az ünnepben, mert Améni Bent-Anatot tisztátalannak fogja kijelenteni. Rameri is rossz fát tett a tűzre, Améni kizárta őt a Szeti-házból. Az ilyesmi nagy hatással van a tömegre. Hogy Szíriában mi történik, azt tudod. Ramzesz sokat szenved a khétáktól és szövetségeseiktől, a táborban nagy az elégedetlenség, Paaker éppen a kellő időben érkezik. Szóval itt az ideje, hogy cselekedjünk.

— A táborba pedig nem szabad egy levelet sem Thébéből küldeni, csak a tiedet!

— Lásd, éppen ezt mondotta Améni is. Elkobozunk minden levelet. Mindent elkövetünk,

hogyan sikerüljön. Hanem előbb szeretném tudni, hogy ki az, akit Bent-Anat szeret.

E pillanatban előlépett a bokor mögül Nemu s így szólott:

— Bocsáss meg nekem, uram, hogy megzavarlak, de fontos dolgokról adok hírt.

— Beszélj! — intett Katuti.

— Bent-Anat hercegnő a Szeti ház egyik papját szereti.

ANI TÉRDRE BORULT A NÉP SZEME LÁTTÁRA.

— Bizonyítsd be! — riadt fel Ani, — mert ha hazudtál, kitépem a nyelvedet. Ki az a pap? — kérde aztán szinlelt nyugalommal.

— Alacsony származású, — felelé Nemu, — ott tanult a Szeti házban, híres mint álomfejtő és versfaragó. Pentaurnak hívják, szép, deli egy ifjú. Meglepően hasonlít Paaker megboldogult apjához. Nem láttad őt, ó fejedelem?

A helytartó komoran nézett maga elé s intett a kezével, hogy látta.

Katuti felkiáltott:

— Ó, én ostoba! A törpének igaza van! A hercegnő elpirult, mikor öccse itt nálunk azt mondta, hogy Pentaur miatt zendülés lesz a Szeti házban. Igen, igen, Bent-Anat Pentaurt szereti.

— Jól van! — mondá Ani. — Majd elvállik.

Elbúcsúzott az özvegytől s távozott.

Nemu utána sompolygott. Egy bokor mellett utólérte s így szólott hozzá halkán:

— Anyám nagyon sok mindent tud, fenséges uram. Tudnám a módját annak, hogy tanúk nélkül beszélhess vele.

— Halljuk!

— Fogasd el őt, zárasd el egy napra. Hallgasd ki! Valami nagy-nagy titkot tud, amit előlem is makacsul rejteget.

— Majd meglátjuk! — mondá a helytartó, egy-két arany gyűrűt hajtott oda a törpének s felült kocsijára.

Mikor a palotához közeledett, óriási néptömeget látott a palota előtt. Azt hitte, hogy valami baj van, megállította a kocsiját s néhány testőrt menesztett előre, hogy utat csináljanak. A néptömeg pedig újjongva, nagy tisztelettel fogadta Anit. Szájról-szájra kelt a csoda híre, hogy a farkas által szétépett szent kosnak a szívet megtalálták Rui mellében.

Ani leszállott kocsijáról s ott a nép szemeláttára térdre borult, imádkozva emelte fel karját s messze csengő hangon hálát adott az isteneknek.

Azután bement a palotába, kenyeret adatott a népnek.

A nép pedig dicsérte Anit, a bőkezűt, a jószívűt, a nép atyját; átkozták a háborút, mely pénzt és életet emészt; magasztalták a régi királyi házat, mely sokkal különb volt a mostaninál. És örvendett mindenki a csodának, mely jót jelentett Aninak, a helytartónak, mivel hogy a Hatsepsu-templom papjai a régi királyi családhoz ragaszkodtak, Amon szent kosának a szívet pedig a Hatsepsu-templom prófétájának a mellében találták meg. Majd holnap a Thales-ünnepen körülhordozzák a szent szívet.

XXVI.

Pentaurt számadásra vonják. Améni nyilatkozik.

A Nekropolisban nagy előkészületek folytak a holnapi ünnepre. Itt próbákat tartottak a karénekesek, ott a szent-tavon előadandó színjátékból tartották a főpróbát; ezek az isten-szobrokat porolták s új ruhákat adtak fel rájuk; a főpapok diszruháit, a párdue kacagányokat szellőztették, a

szertartáshoz szükséges fém-edényeket esiszolták, a szent-bárkát díszítették, melyet az ünnepi menet alkalmával körül kell majd hordozni. A Szeti ház szent berkében a kertészek oktatták a kis diákokat, hogyan csinálják a virágfüzereket a szfinkszek, isten-szobrok, templomok díszítésére. A pylonok árbócára felhúzták a zászlókat s az udvarok közepén biborszövetből mennyezeteket készítettek.

Az áldozatok felügyelője meg az irnokok pontos jegyzékeket készítettek azokról az áldozati barmokról, gabona- és gyümölcs-adományokról, melyeket az Egyiptom minden részéből ide-seregülő polgárok hoztak a Szeti ház számára. A templom jobbágjai rögtön át is vették.

Améninek mindenre kiterjedt a figyelme. Most az énekeseket hallgatta, majd a csodavivőkkel értekezett, akik a népnek majd meglepő eseményekről, változásokról fognak mesélni, azután a neokóroknak adott utasításokat, akik a helytartó számára a trón-emelvényt állították fel, ezen foglalnak majd helyet a többi templomok kiküldött képviselői meg a thébei templomok prófétái is. A főpap mindenütt megjelent, buzdította vagy dicsérte az embereket. Mikor aztán meggyőződött, hogy minden a legjobb rendben folyik, hívatta Pentaurt.

A fiatal költő búcsút vevén Ramzesz fiától, Rameritől, Nebszekht szobájába ment.

Az orvos nyugtalanul járt fel s szobájában. Izgatottan rúgott félre egy növény-csomót, majd az asztalra csapott öklével s erősen dadogva mesélte el Pentaurnak, hogy minő állapotban találta szobáját, mikor hazajött. Kedves madarai ehendöglöttek, kigyói kiszabadultak, a majom is elhagyta börtönét.

— Az utálatos szörnyeteg — kiáltott fel mérgesen — feldöntötte a fazekakat, melyekben a rovarokat tartottam, felfordította a lisztes-edényt, meghengergőzött a lisztben, késeimet, tüimet, csiptetőimet, körzömet, nádtollaimat az ablakon kihajigálta s mikor én a szobámba beléptem, a polc tetején ült, olyan fehér volt, mint egy ethióp rabszolga, aki reggeltől estig a malomkövet forgatja; kezében tartotta jegyzeteimet az állati szervezet alkotásáról s nézett félregörbült fejjel az írásra, mintha olvasni akarná. El akartam venni tőle az írást, de nem lehet, kiugrik az ablakon, a kút kávján szétépi a papyrust, utána futok, ekkor beleül a kút vedrébe, az alámerül. Mikor a vedret felhúszom, visszaugrik a kútba.

— Belefulladt szegény? — kérde Pentaur.

— Kihalásztam a vederrel, kitemtem a napra

száradni, egy csomó orvosságot itattam meg vele s ma délben megdöglött. Oda vannak a jegyzeteim! Most már kezdek elülről. Lásd, a majmok éppen olyan ellenségei az én tudományos kutatásaimnak, mint a bölcsék.

Pentaur nevetett barátja elbeszélésén, de őt magát vesztesége miatt őszintén sajnálta. Majd aggódva kérdezte:

— Ott fekszik az állat? Ne feledd el, hogy a szent kutyafejű-majmok közé tartozott s törvénye-

AZ ÚTÁLATOS SZÖRNYETEG.

ink értelmében be kell balzsamoztatni. Követelni fogják tőled a hullát, még pedig teljes épségben.

Nebszekht megijedt, mint egy gyermek, akitől visszakerik az almát, melyet rég megevett.

— Megint rossz fát tettél a tüzre! — fenyegeté barátságosan Pentaur az orvost.

— Felboncoltam s megvizsgáltam a szívet.

— Bolondja vagy a szíveknek! Mit csináltál azzal az emberi szível, melyet az öreg paraszkhitanak kellett szereznie?

Nebszekht őszintén elmondott mindent. Ő a szívet megvizsgálta, semmi különösét nem talált; az emberi szív is olyan, mint az állatoké.

— Nekem látnom kell — folytatá izgatottan — az emberi szívnek működését a többi szervekkel

szefüggésben. Azért elhatároztam, hogy a kol-khiták rendjébe vétetem fel magam. Ha kell, a hullák boncolására is vállalkozom.

— Nem tetszik nekem, hogy az emberi szívet ketté vágjad. Lásd, semmit sem tanultál belőle! Jónak, szépnek vagy hasznosnak tartod?

— Mit törődöm én azzal, hogy szép-e, jó-e, hasznos-e, nekem tudnom kell, hogy *milyen*, a többi mellékes reám nézve.

— Eszerint a kíváncsiság bánt, — mondá Pentaur; — ezer embertársadnak az üdvösségét áldozod fel, a leggyászosabb foglalkozásra adnád a fejedet, nemes működésed terét itt hagynád, ahol mi világosságra és igazságra törekszünk.

A természettudós gúnyosan nevetett.

Pentaurt előntötte a nemes harag, hangja fenyegető lett s kérdezé:

— Te azt hiszed, hogy ujjaid meg a szemeid megtalálták azt az igazságot, melyért fenkölt szellemek évezredek óta hiába törték magukat?

— Ha tudnám, hogy megtaláltam, nem kevesém, — viszonzá Nebszekht. — Minél tovább vizsgálódom, minél több ismeret birtokába jutok, annál jobban érzem, hogy semmit sem tudok.

— Szerényen hangzik, — viszonzá a költő, — de én tudom, hogy vizsgálódásod elbizakodottá tesz; azt hiszed, hogy csak az az igaz, amit szemeiddel látsz, amit kezeiddel megtapogatsz s minden egyéb hazugság a te szemeidben. Neked csak arra a világra van gondod, mely érzékeiddel felfogható s megfelelkezel a másik világról.

— Azt a világot én nem ismerem. — mondá Nebszekht nyugodtan.

A költő beszélt arról a másik világról, melyről ihletett proféták jós-ajka szól.

— Hagyj békét a profétáknak és a csodáknak, — vágott közbe az orvos.

— Azt hiszem, hogy az a világ is, melyet te vizsgálatod tárgyává tettél, napról-napra csodákat tár szemed elé. Avagy nem hallottad, hogy a szent kos szíve —

— Ember, te ember! — szakítá félbe Nebszekht barátját. A szent szív egy hitvány birkának a szíve. Egy részeges katona vette olesó pénzen, egy megvetett paraszkhita tette a proféta kebelébe, . . . s nézz ide . . . ez itt . . . ez a szív, melyben én semmi különösöt nem találtam, ez itt, . . . a Rui szíve . . . A birka szívét pedig holnap az ünnepen körülhordozzák. Előbb elmondottam volna neked, de a vén paraszkhita miatt hallgatnom kellett, és . . . de mi bajod van, barátom!

(Folyt. köv.)

BÚCSÚ.

Itt kell hagynom kis magányom!
S Isten tudja . . . úgy sajnálom!
Szemem csak néz könnyben égve.
Hiszen annyi boldog napot
Töltöttem itt békességbe!

Kicsiny szobám! Roskadt falak!
Titeket itt hogy hagyjalak?!

— Hogy hagyjam itt mohfedeled,
Amely alatt eddig éltem,
Kis házikóm! . . . Isten veled!

Hányszor ültem itt alattad,
Hogyha rügyed kinyitottad;
Vagy ha ősszel hullt leveled,
— Ébredvezve, álmodozva,
Vén eperfa! . . . Isten veled!

Hányszor vártam érkezésed
S hogy aggódtam, hogyha késett —
S mikor megjött a kikelet,
Elhallgattam csicseregésed,
Kis fecskepár! . . . Isten veled!

Itt kell hagynom kis magányom!
S Isten tudja, úgy sajnálom!
Szemem csak néz könnyben égve.
Hiszen annyi boldog napot
Töltöttem itt békességbe!

*

S talán nemesak kis magányom!
Talán nemesak ezt sajnálom —
Hanem azt a sok szép *reményt*,
Mit itt szőttem ábrándozva,
Amikor egy szebb világba
Büszkén repült gondolatom!

— Azt is . . . azt is . . . *elsíratom.*

Erdei Károly.

Híres instruktorok a régi görögöknél.

Instruktorok mindig voltak és mindig lesznek. Az instruktori pálya, elmondhatjuk, a legelterjedtebb az egész világon; hiszen a legműveletlenebb emberek közt is akad olyan vállalkozó férfiú, aki a maga tudományát nem hagyja kárba veszni, hanem másokat is megtanít rája. Biztosak lehetünk benne, hogy még a hottentották is vesznek fiacskájuk mellé

instruktorokat, hogy a tudományokban vezessék őket, persze nem a matematikában vagy a latin grammatikában, és nem aranyakat fizetvén működésükért, mint manapság.

Természetes ily körülmények közt, hogy a régi hellének közt, akik, úgyszólván, minden jónak pártolói voltak, a nevelői intézmény nemesak csiráiban, hanem magas virágzásában is megtaláljuk. Már az Iliászban előfordul egy instruktor, aki nem kisebb embert oktat, mint Achillest. E férfiú Phoinic, aki maga mondja magáról az Iliász IX. énekében:

τοὐνεκά με προέηκε διδασκόμεναι τῶν
πάντων, μύθων τε ῥητῶν ἔμμεναι προηκτιῶρά τε
ἔργων.

(Azért küldött el engem (t. i. atyád), hogy megtanítsalak mindezekre, hogy szavak szólója, tettek végezője légy.)

Látjuk, hogy itt még a testi és szellemi nevelés ügye egy ember kezében marad. Később természetesen a kettő elválik egymástól. Az ifjak a testi nevelésben a palástrákon tornatanítók vezetése mellett részesülnek, a szellemi nevelés pedig, a görög szellemi élet legkiválóbbjainak, a nagy tudományú bölesészeknek kezébe kerül.

Mivel a hellén ember sem ellensége, sőt ellenkezőleg nagy barátja a porlekedésnek, természetesen az előrelátó apák fiaikat főleg a vitakozásban akarják kiképeztetni. Erre pedig a sophisták a legalkalmasabbak. Hogy kik voltak a sophisták, azt hiszem, nem kell bővebben ismertetnem. Azok, akik azt vallották, hogy igazság valósággal nincs, minden dolog minéműsége az egyes emberek felfogásától függ, s így természetesen a vitakozásban sem az igazság kiderítésére, csak a maguk álláspontjának bebizonyítására törekedtek, voltak a sophisták.

Ezek az instruktorok már igazi elődei a mostaniaknak, nemesak abban, hogy pénzert

FEHÉR ATLASZ-CASULA A MÁTYÁS TEMPLOMBAN; CIFFERI NŐK HÍMZÉSE.

tanítanak, hanem abban is, hogy a megszoigált honoráriumnak akárhányszor bottal üthetik a nyomát, szóval a tisztelt tanítványok nem fizetnek nekik. Általánosan ismert Protagorasnak esete, aki egy Euathlus nevű fiatal embernek volt instruktora oly feltétel alatt, hogy honoráriumot csak akkor fog kapni, ha a tanítvány első pörét megnyeri. Persze a tanítványnak volt esze: nem pörösködött s így Protagoras minden okoskodása dacára megszabadult a fizetéstől.

Bár ily esetek elő-előfordultak, az instruktoroknak mégis egy ideig gyöngyön folyt a sora,

mig egyszer hatalmas ellenfelük támadt Sokrates személyében, aki annál veszedelmesebbnek bizonyult rájuk nézve, mert nemcsak nagyobb tudományú volt náluk, hanem még ingyen is tanított.

A helyzet csakhamar türethetlenné bizonyult. Sokrates a leggazdagabb embereknek, Kritonnak és másoknak fiait magához csábította. Áskálódtak ellene, míg sikerült végre a veszedelmes ellenfelet elejteniök. Érvül hozták föl Sokrates ellen, hogy nem tanít jó sikerrel, hivatkoztak Alkibiadesre és Kritiasra, akiket Sokrates nevelt és akik a hazának oly sok kárt

Platont is. Csakugyan fényes állást kapott a syrakusai királyi családnál, ahol Dion királyfit kellett tanítania.

Platon e nevelősködést politikai eszméinek terjesztésére akarta fölhasználni, ami persze nem tetszett az udvari embereknek, akik abban a véleményben voltak, hogy a pädagogusnak nem politizálnia, hanem tanítania kell. Platonnak menekülnie kellett. Fölhasználva azonban a királyfi nagybátyjának, Dionysiosnak protekcióját, még két ízben próbált szerencsét a syrakusai udvarban, hogy talán sikerül ideális államát megvalósítani, de utoljára majdnem pörüljárt. Ekkor

CIFFERI HÍMZŐ-MINTA RAJZOLÓNŐK.

okoztak. Épúgy jártak el, mint manapság a szülők, akik ha kedves fiuk az osztályvizsgán megbukik, az instruktort szidják le.

Különben Sokratesnek sokat ártottak radikális pädagogiai elvei is, amelyeket semmiképp sem lehetett összeegyeztetni az állami tantervvel. Ez természetesen nem tetszhetett a felsőbb köröknek s így Sokrates a tanítás gyakorlásától fölfüggesztették, vagyis méregpoharat itattak vele.

Mindebből következik, hogy az embereknek egy időre elment a kedvük magániskolák nyitásától, Platon a nagy író és gondolkodó is jobbnak találta odahagyni Görögország földjét s más hazában boldogulni. Sokrates elrettentő példája elűz a görög bölcseket szülőföldjükről, így

lemondott minden instrukcióról, Athénben az ifjak számára nyilvános iskolát alapított, ez volt a híres Akademia, és ott tanítgatott esendes haláláig.

Említsünk meg még egy híres instruktort a régi hellén világból, akinek oly fényes kondíciója akadt, hogy ma is megirigyelhetnők. Persze ez is bölcész volt, neve Aristoteles. Fülöp makedón király meghívja Sándor fia mellé nevelőnek. Tanító és tanítvány megértik egymást. A tanítvány, a Nagy, fölismeri mesterének fényes tehetségét, látja, hogy méltó arra, hogy kövesse, a mester látja tanítványa fogékony szellemét, amellyel tanításait magába fogadja. Hogy Sándor a későbbi «Nagy»-gyá válik, nagy része van abban Aristoteles működésének; hogy Aristoteles pár esztendőt esendes, maradandó

munkásságra fordíthat, annak előmozdítója Sándornak és atyjának szeretete, amellyel elárasztják.

Mikor Nagy Sándor trónralép, vége szakad a tanításnak is, s Aristoteles a Lykeion-gymnasiumban elfoglalja a bölcészeti tanszékét, ha ugyan tanszéknek lehet ezt nevezni, mert hiszen ő járkálva tanítgatott, megalapítva a peripatetikus iskoláját.

... Instruktorkok! Ime, ilyen dicső férfiak utódai vagytok ti, akik a szegénységtől hajtva magatokra vállaljátok gyöngébb tanulók oktatását. Ha tanítványaitok nem hallgatnak a szóra,

durva munka mellett finom és izléses munkák elkészítésére is alkalmas.

Nem annyira ismeretes a pozsony megyei Ciffer, hol különösen a himzés által tűnnek ki az asszonyok.

A cifféri népviselet már századok előtt is feltűnhetett gazdagságával. *Bél Mátyás*, ki ezelőtt másfél századdal írta a «Notitia Hungariae» c. művét, már ebben említi, hogy Ciffer régi neve *Cífa* volt. *Bél Mátyás* korában népessége részben magyar, részben tót volt. Ma is Kupkovics és Hlavati nevek mellett olyan magyar hang-

CIFFERI HÍMZŐNŐK.

ha a honorariummal adósok maradnak, ha a szülők az esetleg beköszöntő szekundák miatt ti rajtatok töltik ki bosszújokat, vigasztalódjatok Mucius Scaevola híres mondását kissé megváltoztava:

«Longus post et ante me ordo idem patentium decus.»
László Béla.

CIFFERI HÍMZŐNŐK.

Képeinkhez.

A magyar közmívelődés történetében igen nagy szerepe van a háziiparnak. Bizonyára mindenki ismeri a kalotaszegi kézimunkákat, melyek bizonyítják, hogy népünk a nehéz és

zású neveket találunk, mint Harsányi és Köszeghy.

Minden faluban van egy-két anyóka, azok felrajzolják a fiatalabb leányoknak a legszebb mintákat, csak hogy majdnem minden község másképp fogja fel és himezi ugyanazt a virágot. Más a rózsza, más a tulipán Cifferen, más a félóránnyira fekvő Csatajon.

A nők rendszeresen résztvesznek a mezei munkában; azt tartják, hogy a himzés csak téli foglalkozás; nemcsak azért, mert nyáron többet keresnek a kapával, mint tujókkal, hanem azért is, mert tudják, hogy egész éven át a ráma fölé hajolva egészségüket és szemüket is elrontanák.

Ez a téli, otthoni foglalkozás szorosabban

füzi egymáshoz a család tagjait. Nem kell szolgálni menni a szegény serdülő leánykának, megkeresheti tüjével azt a pár fillért, melyből otthon is megélhet.

Mai számunkban bemutatunk két képet, melyen a cifferi nőket himzés közben látjuk; harmadik képünk pedig a Mátyás-templomban levő fehér atlasz casulát mutatja be, melyet a Ciffer községbeli nők himeztek.

A műveltség kezdete és az állatok.

Mi, villamoson és liften járó modern emberek, anyyira hozzászoktunk a nagyfokú műveltség eszközeihez, hogy nélkülük talán már el sem lehetnénk. Pedig nem laktak az emberek mindig négyemeletes palotákban, nem világított mindig Auer-fény; ötven év előtt a petróleumot is alig ismerték, azelőtt a gyertya, régebben a méceses meg a fáklya járta. A palota sem volt mindig az emberek lakóhelye; valamikor erős falak mögött, dohos szobákban húzódtak meg, évezredek előtt tavak fenekére rakott cölöp-építményeken és még régebben, első lakóhelyüket, a barlangot, aképpen kerítették birtokukba, hogy megviaskodtak annak lakóival, a fenévadakkal.

Minden eszköz, amelyre szükségünk van, az írotoll, a papiros, az óra stb., sok-sok fejlődési fokon volt kénytelen áthaladni, míg mai tökéletességére emelkedett.

És ki fejlesztett mindent mai tökéletességére? Az ember, földünk legtökéletesebb lénye.

De az ember nem volt mindig oly tökéletes, mint amilyenek ma ismerjük. Az óra sem járt feltalátásának első idejében acélrúgókon. Az ősember még nem tudta, hogy mi az óra; az ősember valamikor még tüzet sem tudott rakni. Sötét volt idő, mikor a földön még ősember sem lakott, mert nem voltak meg még életfeltételei, tápláléka stb.

És a Föld azért még sem volt néptelen; állatok billiói meg billiói nyüzsgtek rajta. Az ember sok esetben az állattól tanult, de az állatnak nincsen annyi intelligenciája, hogy az embertől vegyen példát. Ha tehát az állatoknál a műveltség némi fokát találjuk, ezt a fokot el kellett már érniük ősidőkben, mikor még ember nem volt.

Pedig van az állatoknak műveltségük. Egyiknek több, másiknak kevesebb.

Igen érdekes pld. a *hangyász* lárvájának meg-

figyelése. Olyanféle, mint valami kicsiny, lágy répa, lábai hiányosak, szárnya nincs, annál hatalmasabb két harapófogója, mellyel csipni meg szívni is tud.

A gyámoltalan pondró, lágy homokra kerülve, addig bukfecezett, addig fordult ide-oda, míg a homok fejéig be nem takarta. A homok köpenyül szolgált, tehát valamiül ami már a műveltség kezdetét jelzi. A sok forgás által pedig a laza homokban kicsiny, tölséralakú mélyedés keletkezett. A tölsér fenekén ült a rabló pondró, a tölsér pedig új műveltségi eszközzé lett: csapdává. Ha valami rovar vigyázatlanul a tölsér szélére került, lefordult és a pondró martaléka lett. Később megtanulta, hogyan kell a tölsér szélén tétovázó rovarot homokkal megdobálni és megvált az első hajító-fegyver.

Eme barlang- és csapdavadász megfigyelése önkénytelenül az ősembert juttatja eszünkbe. A mammothok és orrszarvúak megejtése szintén csak óriási gödrök, vagyis csapdák segítségével sikerült, azzal a különbséggel, hogy az ember nem ült a gödör fenekén, hajító-fegyvere pedig, mellyel a lezuhant állatot kivégezte, a dárda meg kő volt.

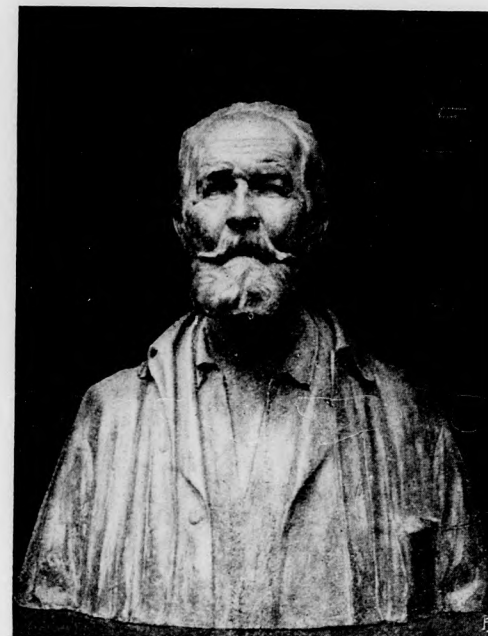
Az ősember meztelen testét barlangba rejtette és bizonyára óriási dolognak tartotta, amikor feltalálta az első, belülről nyitható ajtót, az első zárral. Pedig nem is az ő találmánya a zár, hanem a korzikai kis aknázó póké, latin nevén: *Cleniza fodiens*. Ez félméter hosszú aknát ás, kipárnazza magaszotte selyemszálakkal és a nyílás elé saját készítményű, ügyes csapó-ajtót alkalmaz, selyemből készült fedőt sarkkal és ereszággal, melyet kívülről földdel tapaszt be és mely belső, kis nyomásra önműködőleg kitarul.

Hát hajót ki épített először? Bizonyára nem az ember; hiszen hajót épít évenként a tavakban élő, szurokfelete vizibogár, *Hydrophilus piceus*. A nőstény áprilisban odatapad egy úszó falevélhez és ezt körülfonta selyemszálakkal, utoljára pedig szövésébe berakja tojásait és az egész hajót odahagyva a hullámokra bizza. A benső, vízmentes, levegővel telt hólyag megakadályozza az elmerülést.

A bűvárharang sem emberi találmány, hiszen réges-régen alkalmazza a vízipók, *Argyroneta aquatica*.

A vízipók nagyon szereti a levegőt és nélküle meg nem tudna élni, mert lélegző-szervei ennek befogadására alakultak. Viszont a hús víz adja

a zsákmányt, de igen kevés levegőt. A vízipók ezen úgy segít, mint valamikor a rátótiak a sötétségen, kik tudvalevőleg zsákokban hordották a napfényt ablaktalan házukba. A pók a víz fenekén, vizinövényekhez tapasztva, selyemszálakból fél galambtojás nagyságú harangot épít, aztán felszáll a víz színére, zsiros és szőrös testére gyöngyalakú levegőhólyag tapad, ezt leviszi a harang alá, a levegő betölti a harang egy részét és kiszorítja a vizet. A pók eképpen gyöngyöt gyöngy után rabol le magának, míg a ha-

DUNAISZKY LÁSZLÓ SZOBRÁSZ-MŰVÉSZ.

rang levegővel meg nem telik. Így épül a pók vizivára.

Az első kulturemberek háza vízbe vert falcölöpön épült. Az építésnek ezt a módját az emberek valószínűleg a *hóltól* tanulták el, mely tudvalevőleg az eféle építményekben remekel. Csodálatos dolog, hogy ez a kis állat sokadmagával több száz méter hosszú és három méter magas gátakat épít, folyókat szabályoz, patakokat tavakká szélesít, őserdőket irt és a széthasított fatörzsekből egész hód-városokat épít, az előbb említett módon, kupolaalakú lakóházakat társalgókkal és raktárakkal.

Az államalkotás szintén a műveltség letrájának bizonyos foka. Főlöszleg volna e helyen a hangya- és méh-közársaságokról beszélnünk.

A fejlettebb kulturember állattenyésztéssel és

földmiveléssel foglalkozik. Eléggé ismert tény, hogy a *hangyáknak* is vannak fejő tehenei: a lap-tetük. Ezeket háziállat módjára gondozzák és istállókat is építenek számukra, akárcsak az ember a lábas jószágának. De hogy a hangyák földmiveléssel is foglalkoznak, az egy kicsit furcsán hangzik és mégis igaz. Egy texasi faj rizstermesztéssel foglalkozik, a braziliai hangyák pedig gombákat tenyésztenek.

A *termilák* várakat építenek, bizonyos darászfajok pedig papírmáséból készítik házaikat. Amerikában most próbálkoznak az emberek efélével. A *szabómadár* (Indiában) gyapottal varrja össze fézke leveleit, az új-guineai *paradicsommadár* koszorút fon.

De nemcsak ügyességben vehetünk az állatoktól példát, hanem bizony a nemes érzelmek tekintetében is. *Brehm* valahol a buta pingvinek madártelepeiről szólva, ezt írja: «Örök béke honol a községben, mely számban legnagyobb városainkat túlszárnyalja. Városainkban megtörténik, hogy az ember éhező embertársa mellett hidegen elhalad; az alacsony fokon álló madarak községeiben száz meg száz van, mely csak alkalomra vár, hogy könyörületességet gyakorolhasson. Az állat, mely szüleit elvesztette, nem veszett el. A köz helytáll az egyes javáért. Véghetetlen szeretet érvényesül a tenger ezen kopár szikláján. A szülők gyermekeik fölötti gondjukban elfelejtkeznek magukról.»

A nagy állatismerő eme szavai azt bizonyítják, hogy bizony mi villamoson és liften járó modern emberek is tanulhatunk még az állatoktól.

Bölsche után átdolgozta

Mohácsi Jenő.

DUNAISZKY LÁSZLÓ.

Egy még életében elfeledett szobrászunk húnnya le örökre szeméit e hó első napjaiban. *Dunaiszky Lászlót* az újabb nemzedék már alig ismerte, pedig a szorgalmas művész sokat dolgozott és Budapest első nyilvános szobra (id. Lendvay Márton szobra a Nemzeti Színház előtt áll) szintén tőle való volt.

Dunaiszky László 1822-ben Budapesten született, hol atyja, a Zólyomgyéből való képfaragó telepedett le s fiának is első oktatója volt a kőfaragásban és szobrászatban. Dunaiszky László Münchenben, Bécsben tanult tovább, Olaszországban is hosszabb időt töltött. Csak az

ötvenes évek végén tért vissza Pestre s akkor több megrendelést kapott. Elkészítette *id. Lendvay Márton* szobrát, *Katona József* szobrát Keckemétnek. A külföldi műtárlatokon több szobrával nyert elismerést, így egy erdei nimfával s egy Keresztelő Szent Jánossal. «*Tavasszal*» című csoportjával Londonban nyert nagyobb díjat s ott kelt el még néhány más műve is, ezek közt «*Sámson és Delilája*». Mellszobrai közül felemlítjük *Széchenyi István gróf*, *Deák Ferenc*, *Liszt Ferenc*, *Erkel Ferenc*, *Petőfi Sándor*, *Jókai Mór* stb. képmását. A Képzőművészeti Társulat egyik alapító tagját gyászolja benne. Régen nem dolgozott már a nyilvánosság számára, a művészi körökkel sem érintkezett. Húsz évi elvonultság után az Erzsébet királyné szobrára hirdetett pályázatnál jelentkezett az agg művész újra és munkáját megvételre méltónak ítélték.

A magyar szobrászat egyik úttörő munkását gyászolja az elhunyt agg művészen. Mai számunkban bemutatjuk olvasóinknak Dunaiszky mellszobrát.

Idegen irodalmak nagyjai.

Irtta Tonelli Sándor.

Lessing. (1722—1781.)

A német irodalom virágzása a XVIII. században három nagy névvel kezdődik: Klopstock, Lessing, Wieland. Mint költők talán egyforma nagyok, de Lessing szerepe hármuk között a legfontosabb, mert ő, mint Németország első nagy kritikusa, megakadályozta, hogy az irodalom kizárólag a Klopstock által megjelölt irányban fejlődjen. Ő fejtette ki esztetikai és kritikai szempontból azokat az irányelveket, melyek a német irodalmat Goethe és Schiller működésében oly roppant magasra emelték.

Gotthold Ephraim Lessing 1722 január 22-én született a szászországi Kamenzenben, hol atyja lelkész volt. Iskoláit Meissenben és Lipsében végezte. Utóbbi helyen teológiát hallgatott s ugyanakkor megírta *A fiatal tudós* című vigjátékát, mely nagy tetszést aratott. Ekkor ott hagyta a teológiát s kizárólag a drámával és műbírálattal foglalkozott. Megfordult Németország számos helyén s majd mindenütt részt vett egy-egy irodalmi lap szerkesztésében. Sokáig élt Berlinben, hol Mendelssohnnal együtt szerkesztette a *Literaturbriefe* (Irodalmi levelek) című folyóiratot. 1767-től Hamburgban műkö-

dött, mint az ottani színház műbírája s megírta *Hamburgi dramaturgia* című híres munkáját. 1770-től Wolfenbüttelben mint könyvtárnok a *Wolfenbüttler Fragmente* folyóiratot adta ki. Meghalt 1781 február 15-én Braunschweigban, ahol el is temették és emlékszobrot állítottak neki.

Lessing a német irodalom legnagyobbjai között foglal helyet. Egyaránt nagy volt mint író

LESSING.

és mint kritikus. Ő szabadította fel a német irodalmat teljesen az idegen, különösen francia befolyás alól s ő alapította meg a német nemzeti drámát. Szintúgy ő a mai német prózai nyelvnek és a modern esztetikának megteremtője. Műveit három csoportba oszthatjuk, ú. m. kritika, színművek és teológiai munkák. Kritikai működése a már említett *Literaturbriefe* folyóirattal kezdődött, melyben korának csaknem minden irodalmi eseményével foglalkozott. Ezt követte leghíresebb munkája, a be nem fejezett *Laokoon* (1766), melyben a költészet és festészet elméletét fejtegette. Ugyanezen elmélet alapján írta meg a *Hamburgi Dramaturgiá-t* s ebben az aristotelesi színpadi elvek mellőzésével

Shakespeare és Calderon utánzását ajánlotta a németeknek.

Mint drámaíró a gyakorlatban is kitűnő példákat szolgáltatott arra, hogy milyen irányban kell a német színműnek fejlődnie. Ifjúkori kísérleteit, melyekben a francia izlést követte, később maga bírálta meg legszigorúbban s három kiváló darabjával (*Minna von Barnhelm* vigjáték, *Miss Sara Sampson* és *Emilia Galotti* szomorújátékok) megvetette az igazi német színműalapját. A «*Minna von Barnhelm*» különben az első német szépirodalmi munka, melyben az északi németiség érzései lüktetnek. Mellékesen bár, de kijelöli Poroszország későbbi világtörténelmi fontosságú szerepét. Utolsó drámai munkája, *Bölcs Nánán* talán legnagyobb hatású volt valamennyi között, de ezt a hatást nem annyira magának a drámának, mint inkább a benne kifejtett bölcsesleti elveknek köszönhet.

Lessing teológiai munkái már távolról sem állanak a többiekkel egy rangban. Saját vallásbölcsesleti eszméi vannak benne kifejtve s közülök legnevezetesebb az *Erziehung des Menschen-geschlechtes* (Az emberiség nevelése). Tömerdek vitairata is van még, melyekkel egyik-másik művet kísérte, vagy mások támadásaira válaszolt. Kortörténeti szempontból igen érdekesek ugyan, de nem tartoznak már a szorosan vett irodalmi méltatás keretébe.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

A Budapesti m. kir. áll. felső építő-ipariskolában (VII., Csömöri-út 74.) a rendes tanfolyamra való beiratások szeptember 1—5-én lesznek s ugyanakkor lehet jelentkezni az első évfolyamra. A rendes tanfolyam tartama hat félév. Az intézetben nyert végbizonyítvány a) legalább három évi utólagos gyakorlat igazolása mellett jogot ad a a kőműves-, kőfaragó-, vagy az ács-mesterség önálló űzésére; b) legalább három évi utólagos gyakorlat igazolása mellett jogot ad az építőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottság előtt az építőmesteri vizsgálatra való jelentkezésre.

Azok a tanulók, kik valamely középiskola négy alsó osztályának sikeres elvégzése után lépnek az intézetbe s itt a hat félévből álló tanfolyamot sikeresen elvégzik, a katonai szolgálatnál az egy éves önkéntesség kedvezményében részesülnek. Az intézetbe felvételt német rendes tanulóknál azok a 15 életévét betöltött, épp testi szervezettel, egészséges ifjak, akik a polgári iskola, gimnázium vagy a reáliskola négy alsó osztályát elvégezték, továbbá akik az építő-ipari szakiskolák két első évfolyamát jeles eredménnyel végezték. A jelentkezésnél az illetékes elsőfokú iparhatóság által hitelesített bizonyítvánnyal kell igazolni, hogy a tanuló az építőipar terén már foglalkozott s a jelentkezés idejéig, szeptember 1-ig legalább

egy nyári szünetnek megfelelő két hónapot az építő-ipar terén gyakorlati foglalkozásban töltött.

A jelentkezésnél szükséges iratok: 1. Keresztlevél vagy születési bizonyítvány. 2. A tanuló által elvégzett összes középiskolai osztályokról szóló bizonyítványok. 3. Az elsőfokú iparhatóság által hitelesített gyakorlati bizonyítvány. 4. Községi, városi vagy megyei orvos hivatalos bizonyítványa arról, hogy a jelentkező védhímlővel másodszor is be van oltva.

Azok a jelentkezők, akik nem közvetlenül középiskolából szándékoznak felvételt az intézetbe s iskolai tanulmányukat legalább egy félévvel előbb megszakították, erkölcsi bizonyítványt is tartoznak előmutatni. A fizetendő díjak: felvételi vizsgálat díja 6 kor., beiratási díj 4 kor., szertári biztosíték 6 kor., a tandíj félévenként 20 korona.

Az intézet igazgatósága készséggel ad bővebb felvilágosítást.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Pályamutató. Ezen a címen igen hasznos könyv jelent meg Rákosi Jenő Budapesti Hirlap Újságvállalata kiadásában. A pályaválasztás előtt álló ifjúság jó tanácsadóra akad e kis könyvecsékben, melyben minden kérdésére pontos és bő felvilágosítást talál. A könyv ára erős papíros kötésben 2 korona s kapható minden könyvkereskedésben.

VEGYESEK.

A dinamók alkonya. Egy, a német természet-tudományi társaság által delegált kísérletező bizottság, mint Frankfurtból jelentik, az elmúlt héten jelentést tett azokról a tapasztalatokról, melyeket a *Heil A.* által föltalált újfajta termo-elemekről szerzett. A jelentés után úgy üdvözölhetjük Heil nagyszerű találmányát, mint amely arra van hivatva, hogy a villamos áram termelését az eddigieknél sokkal olcsóbb módon tegye lehetővé. Nagyonfontosságú dolog ez, ha meggondoljuk, hogy a mi korunk a szó szoros értelmében az égés korszaka. Mindenfelé, ahol kereső munkáját végzi az ember, az égés az az egyetemes hatalom, amely mindenben segítőtársa lett a mi dolgos korszakunknak. Megesik számtalanszor, hogy arra az energiára, amit például égéssel termelünk, nem helyben van szükségünk, hanem néha jókora távolságra, ahová már csak úgy vezethetjük el a termelt energiát, ha azt előbb villamos árammá alakítjuk át. Erre az átalakításra többféle mód szolgált eddig. Így például az, hogy a meleggél gőzgépeket hajtottak, amelyek ismét a dinamókat tartották forgásban. A dinamós módszer azonban egy csöppet se gazdaságos, ha meggondoljuk, hogy mire az eléggő szénből villámosság lesz, az égési energiának több mint 90 százaléka kárba vész. Régi vágya volt tehát minden kémikusnak és elektrotechnikusnak, hogy olyan új módot eszeljen ki, amely minimális veszteségekkel transzformálná villámossággá a meleget. A Heil féle találmány a szakemberek dicséret nyilatkozatai szerint ezt a régi nagy problémát fényesen oldotta meg. Egy kiválóan takarékos termoelem szerepel itt. Heil úgy jutott el fölfedezésére, hogy a fémek feszültségi sorozatát vette szigorú vizsgálat alá s ekkor meglepetve vette észre, hogy föltűnően más eredményeket kap, mint amelyekről a tudományos kézikönyvek tudnak. Amint Heil a tévedéseket

észrevette, véletlen fölfedezését arra használta föl, hogy vas és kobalt, valamint antimón és cink-ből, mely fémek keveréke az ő helyesbített táblázatában egymástól távol szerepeltek, egy újfajta, igen hatékony termoelemet állított elő. Az így megkonstruált elemet most egy kazán gőzterében helyezte el és nem is reménylett eredményként úgy találta, hogy a gőz kalorikus értékének csaknem ötven százaléka villamos árammá alakult. Ez az eredmény a dinamók 8—10 százalékaival szemben nagyszerűnek mondható. A természettudós társaság delegáltjai a Gülcher-féle termoelemekkel is összehasonlították emezt és úgy találták, hogy egy tizenkét elemes Heil-féle batteria 4—6 Watt hasznosítható áramot ad (1 Watt = $\frac{1}{736}$ lóerő) és ezzel szemben 17 Wattnak, azaz $\frac{17}{736}$ lóerőnek megfelelő égő gázt fogyaszt. Ugyanezt az áramot a Gülcher-féle elemekből hatvan elem adja, amelyek azonban háromszor annyi gázt fogyasztanak el. Az új hővillamos-oszlopok tehát a Gülcher-oszlopoknál és a dinamóknál 3—5-ször gazdaságosabbak. — Egy Heil féle batteria, melyet egy közönséges szobai kályha látott el meleggel, a fölösleges hőséggel elég erős áramot termelt arra, hogy vele egy izzólámpát táplálhassanak és akkumulátorokat megtölthessenek.

FEJTÖRŐ.

Számtani kérdés:

Keressünk egy kétféle számot, melyben a számoknak az összege 12. Ha az említett számot megfordítjuk, akkor 18-cal nagyobb lesz. Melyik ez a szám? (Molnár Elek.)

Földrajzi kérdés:

Ki fedezte föl Braziliát? Melyik évben történt ez? Mikor szakadt el ez Portugáliától? (Molnár Elek.)

Természetrizai kérdés:

Melyik az a növény, mely kora tavasszal nő; fehér virágának hat szíromlevele van, hagymája pedig mogoró nagyságú? Termése három rekeszű tok. Mi a latin neve? (Vértes Pál.)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 július 24

14. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Ásványtani kérdés: Alumínit. — Számtani kérdés: Celle város. — Számtani kérdés: Az a szám: 58. — Képrejtvény: Fényesebb a láncnál a kard.

Helyesen fejtették meg: ifj. Kerner György, Lechner Egon, Licht Zoltán, Fischl Ernő, Zelnik Béla, Kiss József, Némethy Károly, Fehér Antal, Kovács György, Wolf Ernő, Lőrincz Ferenc és Dezső, Scholz Tibor, Borecszky Béla, Szabó Gyula, Havas Péter, Nord Frigyes, Fischer Károly, Tuschák Imre, Moos József, Márkus János, Hollósy Kornél, Halász Ferenc, Strasser

Bódog, Piblinger E., Hoensch Gusztáv, Milutinovits Corinna, Mosonyi Róbert, Salamon Samu, Thier Győző, Kund Béla, Rosemberszky Ö., Szemző István, Labancz Ernő.

A kitzított könyvjutalmat (Gaal Mózes: A kard és a lant hőse) Hollósy Kornél főgimn. tan., kaposvári előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Előfizetőinkhez. Kérjük előfizetőinket, hogy cím-változtatás esetén régi címüket is írják meg az új címmel együtt.

Koksz. Was Sie nicht sagen helyes fordítása: Ugyan ne mondja. — B. G. Magyarországon körülbelül 300 apáca-kolostor van. — N. K. (Zombor). 1. A jogi pályára gimnáziumi érettségi kell; ha valaki érettségi-zett, latinból pótló érettségit kell tennie. 2. Erdészeti akadémia, Selmecbánya. — L. A. (Brassó). Az a könyv a múlt évben jelent meg. Nálunk megrendelheti. Ára 5 kor. — N. H. (Halas). A vers rossz. Az eszme is, a verselés is gyarló. — B. D. (Szolnok). 1. A fővárosban számos sport-egyesület van. A legkiválóbb a Budapesti Egyetemi Athletikai Klub, mely mint mindig, most is vezérszerepet visz az atletika terén. Számos kiváló tagja van. 2. A magasugrási bajnokságot Göncey Lajos (B. E. A. C.) nyerte meg 182 cm.-rel. 3. Hogy ki megy Saint-Louisba, azt az újságokból meg fogja tudni. 4. A súlydobás világrekordja 14 m. 98 cm.; a nyertes egy amerikai rendőrtisztviselő. — M. K. (Alesi). Ha beüldi, ítéletet mondunk. — D. Zs. (Miskolc). 1. Kérését nem teljesíthetjük. 2. Képzőművészeti tárlat tavasszal és ősszel szokott lenni. — H. K. (Jánoshalma). Nem közölhető. — Ifj. G. P. Nem közöljük. — Z. B. Nem felel meg. — L. E. (Aba). Szíveskedjék kérdéseit megismételni, mivel levelét mindaddig nem kaptuk meg. — S. S. (Tóvis). Dörzsölő papirossal (smirgli) el-távolítható. — K. P. (Kassa). Rejtvényeit közöljük. — B. Gy. (Budapest) 1. A közlésre szánt rejtvények mind-egyikét külön darab papirostra kell írni. A megfejtést is közölje velünk. 2. Történelmi kérdéseket kérünk. 3. A mostaniakat közöljük. — K. Cs. (Baja). Elbeszélését nem közöljük. Stílusa nem magyaros s ez legelső s legnagyobb hibája dolgozatának.

A szünet alatt

minden tanuló kiegészíti rovar, növény és ásvány-gyűjteményét! Hasznos szolgálatot tesznek minden gyűjtőnek az alább felsorolt kézikönyvek, melyek útbaigazítást adnak miként kell céltudatosan gyűjteni, összeállítani és rendezni a gyűjteményt.

Rovargyűjtő. Irta Lejtényi Sándor. Ábrákkal. Ára kötve 1 kor.

Növénygyűjtő. Irta Lejtényi Sándor. Ábrákkal. Ára kötve 1 K.

Növényhatározó. Irta dr. Simonkai Lajos. A Magyarországon honos növények meghatározásához. Ára 1 kor. 80 fill.

Ásványhatározó. Irta Tőkés Lajos. Egyszerű fizikai és kémiai kísérletek alapján. 42 ábrával. Ára kötve 1 kor.

Kapható:

Lampel R. (Wodianer F. és fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésben

Budapest, VI. kerület, Andrásy-út 21. szám

és minden könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

UARDÁ.

Történelmi regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes. 17

Pentaur elfordult barátjától, mindkét kezét homlokához csapta és nyögött, mintha rettentő testi kín szállotta volna meg.

Nebszekht sejtette, hogy minő harc dúl barátja szívében. Mint egy gyermek, aki anyját megbántotta s szeretne bocsánatot kérni tőle, közeledett hozzá, háta mögött megállott, nem merte megszólítani.

Percekig tartott ez a kínos csend. Hirtelen fölemelte fejét Pentaur, karjait ég felé emelte s így fohászzkodott fel:

— Te Egyetlen, ha nyári éjszakákon csillagesőt szőrs is a földre, mégis a te örök, változatlan törvényed kormányozza a soha sem nyugvó plánéták útját. A világmindenséget átható Szellem te, aki lelkemben útálatot ébresztettél a hazugság ellen, élj tovább bennem, ha úgy gondolkozom, mint a Világosság, ha úgy cselekszem, mint a Jóság, ha úgy beszélek, mint az Igazság, mindig úgy, mint az Igazság!

Mélységes bensőséggel mondá ezt a költő és Nebszekht áhitattal hallgatta, mintha egy távoli, szép világból jövő szózat lett volna. Szeretettel közeledett barátjához, kezét nyújtotta neki. Pentaur megragadta, erősen megszorította s így szólott:

— Nehéz percek voltak ezek! Te nem tudod, hogy mi volt nekem eddig Améni s mivé lett most!

E pillanatban egy fiatal pap lépett be s mindkettőjüket a beavatottak gyűlésébe hívta.

Néhány perc múlva a fényesen kivilágított gyűlésterembe léptek.

A Szeti-ház minden számottevő tagja jelen volt. Az asztalfőn egy trónszerű emelvényen Améni ült, jobbra és balra tőle a másik két próféta: Kagabu és a horoszkópok feje. A többi papok mind hófehér ruhában, félkör alakjában helyezkedtek el, kiki rangja szerint. Az utolsó helyen Pentaur ült.

Még nem kezdődött a tulajdonképpen való gyűlés. Csak beszélgettek arról, hogy az idei ünnepen jóval kevesebb áldozati ajándék folyt be, mert a hadjárat nyomorúsága reánehazodott a szegény népre. Továbbá a papok közül soknak rosszul esett, hogy a királyi család nem vesz részt a körmenetben.

Ezért többen aggódva gondoltak arra, hogy Ramerit és Bent-Anatot is kizárják az ünnepből. Szót emelt Améni:

— Ramerit eltávolítottuk a Szeti-házból, Bent-Anat tisztátalan, habár az Amon-templom feloldozta őt; az élők papjai feloldozták, de mi, a halottak papjai a lelkek tisztaságára szigorúbban vigyázunk, elő kell készítenünk a halálra. A helytartó, a trónról letaszított nagy királyi család vérbeli unokája jelen lesz a mi ünnepünkön. Ti bámúlva néztek reám, barátaim! Egyelőre csak ennyit mondok: Nagy dolgok vannak készülöben, meglehet, hogy nemsokára a békességnek szelid napja süt ki a mi háborúsanyargatta szegény népünk felett. Csodák történnek. Álomban egy szelid, kormányozható akarató férfiút láttam Ra helyetteseként a királyi trónon. Hallgatott a mi szavunkra, megadta nekünk azt, ami minket megillet, visszaküldötte jobbágyainkat szántóföldjeinkre s elűzte a tisztátalan idegeneket szent földjeinkről.

— Anira, a helytartóra céloz! — kiáltott fel a horoszkópok feje.